

Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS 2007:3)

Bakgrund

Sametingets föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel är en kopia av Jordbruksverkets tidigare föreskrifter (SJVFS 1996:121).

Rennäringsmyndighetens föreskriftsrätt om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel är en följd av tillägget i rennäringslagen (1971:437)

65 a § Rennäringen skall bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som i övrigt behövs om den hänsyn som vid renskötsel skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

som infördes med anledning av prop. 1992/93:32. Med anledning av prop. 2000/01:111 tillkom hänvisningen till miljöbalken. Regeringen införde 2007 i rennäringsförordningen att föreskrifter får meddelas av Sametinget efter samråd med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet.

Motiv

Föreskrifternas 2, 3 och 10 §§ undantar nära nog allt som avses föreskrivas p.g.a.

- hänvisning till att lag (7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808) och 2 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.) gäller före föreskrift,
- att renskötselns pågående markanvändning inte avsevärt ska försvåras, och
- att undantag kan ges om det finns särskilda skäl.

Det enda som därmed kvarstår för Sametinget att bestämma är att icke nödvändig tillskottsutfodring av renar inte får medföra ett så högt renantal att betesuttaget därigenom överstiger naturbetesmarkens långsiktiga produktionsförmåga.

Det är länsstyrelsen som bestämmer enligt rennäringslagens (SFS 1971:437) 15 § det högsta antal renar som får hållas på bete. Länsstyrelsen har goda möjligheter att vidta åtgärder för att förhindra att betesuttaget överstiger naturbetesmarkens långsiktiga produktionsförmåga.

Föreskrifternas 5 § om tillskottsutfodring bör också undantas med hänvisning till att lag går före föreskrift. Föreskrifterna bör därför i sin helhet undantas och därmed utgå.

Kulturminnen

Föreskrifternas 4 § anger att vid utövande av renskötsel får inte lämningar efter äldre tiders renskötsel som renhagar, renvallar, förvaringsanläggningar och äldre visten skadas.

Föreskrifternas 7 § anger att vid tagande av bränsle eller virke skall döende eller döda träd, hålträd, boträd samt levande och döda träd och stubbar med spår av äldre kultur i första hand lämnas kvar. Föreskrifternas 8 § anger att när arbetshagar, stängsel och andra renskötselanläggningar uppförs skall skador på kulturmiljön undvikas eller begränsas.

Föreskrifternas 9 § anger att terrängkörning med barmarksfordon inte får ske i område, som har stort värde för kulturmiljövården, om körningen skadar kulturmiljövärdet.

Föreskrifterna är i strid med kulturminneslagen och kan inte tillämpas.

Fasta fornlämningar är skyddade enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Till en fast fornlämning hör ett så stort område på marken som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Detta område benämns fornlämningsområde. Gränserna för ett fornlämningsområde prövas av länsstyrelsen. Det är förbjudet att utan tillstånd enligt detta kapitel rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Om en fornlämning påträffas ska detta omedelbart anmälas till länsstyrelsen. Riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda och vårda en fast fornlämning.

Det är inte i enlighet med kulturminneslagen att lägga ansvaret på enskilda renskötare att skydda alla äldre renhagar, renvallar, förvaringsanläggningar, visten, döende eller döda träd, hålträd, boträd samt levande och döda träd och stubbar med spår av äldre kultur eller kulturmiljövården. Sådana lämningar måste först bedömas i enlighet med kulturminneslagen för att kunna skyddas.

Tillskottsutfodring

Föreskrifternas 5 § anger att tillskottsutfodring av renar inte får medföra ett så högt renantal att betesuttaget därigenom överstiger naturbetesmarkens långsiktiga produktionsförmåga.

Föreskrifterna kan bara tillämpas om de inte är i strid med djurskyddslagens (1988:534) 3 § att djur ska ges tillräckligt med foder.

Föreskrifterna tillskriver dessutom Sametinget bristande analys av populationsdynamiken hos renhjordar och orsakerna till renantalets upp- och nedgångar genom att enbart ange tillskottsutfodring som en riskfaktor för förhöjt renantal. Sametinget får heller inte ta på sig ansvaret att avgöra vad som är nödvändigt för att behandla djur väl, skydda dem mot onödigt lidande och sjukdom, ge dem tillräckligt med foder och vatten och tillräcklig tillsyn.

Genom rennäringslagens 65 a § bemyndigas länsstyrelsen att meddela förelägganden eller förbud om den tillskottsutfodring Sametinget utpekat i sina föreskrifter.

Länsstyrelsen bestämmer enligt rennäringslagens 15 § det högsta antal renar som får hållas på bete. Om samebyn bryter mot ett beslut enligt andra eller tredje stycket får länsstyrelsen vid vite förelägga byn att följa beslutet. Lagstiftningen ger länsstyrelsen goda möjligheter att

vidta åtgärder för att förhindra att betesuttaget överstiger naturbetesmarkens långsiktiga produktionsförmåga.

Hotade arter och skyddade naturmiljöer

Föreskrifternas 6 § anger att skador till följd av renskötselarbete skall undvikas eller begränsas för växt- och djurarter som är akut hotade, sårbara, sällsynta eller hänsynskrävande. Däggdjur och fåglar som är akut hotade, sårbara eller hänsynskrävande får inte utsättas för allvarliga störningar under sin fortplantningstid. Föreskrifternas 8 § anger att när arbetshagar, stängsel och andra renskötselanläggningar uppförs skall skador på naturen undvikas eller begränsas. Föreskrifternas 9 § anger att terrängkörning med barmarksfordon inte får ske i område, som har stort värde för den biologiska mångfalden, om körningen stör mindre vanligt förekommande växt- och djurarter.

Föreskrifterna är i strid med miljöbalken (1998:808) och artskyddsförordningen (2007:845) och kan inte tillämpas.

Akut hotade, sårbara, sällsynta eller hänsynskrävande arter anges i en s.k. rödlista. ArtDatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet bedömer vilka arter som ska förtecknas på rödlistan. Naturvårdsverket fastställer en ny rödlista vart femte år. En rödlistad art har inte något formellt skydd, om den inte är upptagen på artskyddsförordningens bilaga 1 eller 2.

Rödlistan är ett beslutsunderlag när myndigheter bedömer vilka arter som behöver skyddas genom fridlysning, skydd av markområden eller genom att särskilda åtgärdsprogram tas fram. Renskötare får inte åläggas ett enskilt ansvar att bedöma vilka växt- och djurarter som är akut hotade, sårbara, sällsynta, hänsynskrävande eller mindre förekommande eller vilka områden som har stort värde för den biologiska mångfalden.

Yrkande

att föreskrifterna om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS 2007:3) upphävs.

För sametingspartiet Guovssonásti

Per Mikael Utsi
sametingsledamot

Sametingets författningssamling

Sametinget
Adolf Hedinsvägen 58
981 33 Kiruna
Tfn 0980-780 30
Fax 0980-780 31

ISSN 1654-0549

Sámediggi
Sámedigge
Sámedigkie
Sametinget

Föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel;

STFS 2007:3

Utkom från trycket
den 15 april 2007

beslutade den beslutade den 14 mars 2007

Sametinget föreskriver, med stöd av 10 § rennäringsförordningen (1993:384) samt efter samråd med Statens naturvårdsverk och Riksantikvarieämbetet, följande.

Grundläggande bestämmelser

1 § Grundläggande bestämmelser om hänsyn till andra intressen vid utövande av renskötsel finns i

1. rennäringslagen (1971:437), och
2. rennäringsförordningen (1993:384).

Allmänt

2 § Vid utövande av renskötsel skall hänsyn tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. För biotoper som omfattas av 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808) och fornlämningar som omfattas av 2 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. gäller de nämnda bestämmelserna i stället för denna författning.

3 § Vad som föreskrivs i 4-9 §§ gäller inte en åtgärd som är nödvändig för att renskötselns pågående markanvändning inte avsevärt skall försvåras. En sådan åtgärd skall dock utformas med största möjliga hänsyn till naturvården och kulturmiljön.

Hänsynen vid renskötseln till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen

4 § Vid utövande av renskötsel får inte lämningar efter äldre tiders renskötsel som renhagar, renvallar, förvaringsanläggningar och äldre visten skadas.

5 § Tillskottsutfodring av renar får inte medföra ett så högt renantal att betesuttaget därigenom överstiger naturbetesmarkens långsiktiga produktionsförmåga.

6 § Skador till följd av renskötselarbete skall undvikas eller begränsas för växt- och djurarter som är akut hotade, sårbara, sällsynta eller hänsynskrävande. Däggdjur och

STFS 2007:3

fåglar som är akut hotade, sårbara eller hänsynskrävande får inte utsättas för allvarliga störningar under sin fortplantningstid.

7 § Vid tagande av bränsle eller virke skall döende eller döda träd, hålträd, boträd samt levande och döda träd och stubbar med spår av äldre kultur i första hand lämnas kvar.

8 § När arbetshagar, stängsel och andra renskötselanläggningar uppförs skall skador på naturen och kulturmiljön undvikas eller begränsas. Renskötselanläggningar som inte längre har någon funktion skall avlägsnas utom i de fall som avses i 4 §.

9 § Terrängkörning med barmarksfordon får inte ske i område, som har stort värde för den biologiska mångfalden eller för kulturmiljövården, om körningen skadar kulturmiljövärdet eller stör mindre vanligt förekommande växt- och djurarter.

Särskilda bestämmelser

10 § Om det finns särskilda skäl kan Sametinget medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 15 mars 2007.

LARS ANDERS BAER

Ulla Barruk Sunna